

A green tractor with a blue trailer is harvesting crops in a field. The tractor is moving from left to right, and the trailer is filled with harvested crops. The background shows a cloudy sky and a line of trees in the distance.

Klimaaftryk af dyrkning af roer og fodring i praksis

Torben S. Frandsen

Kvægkongres 2026

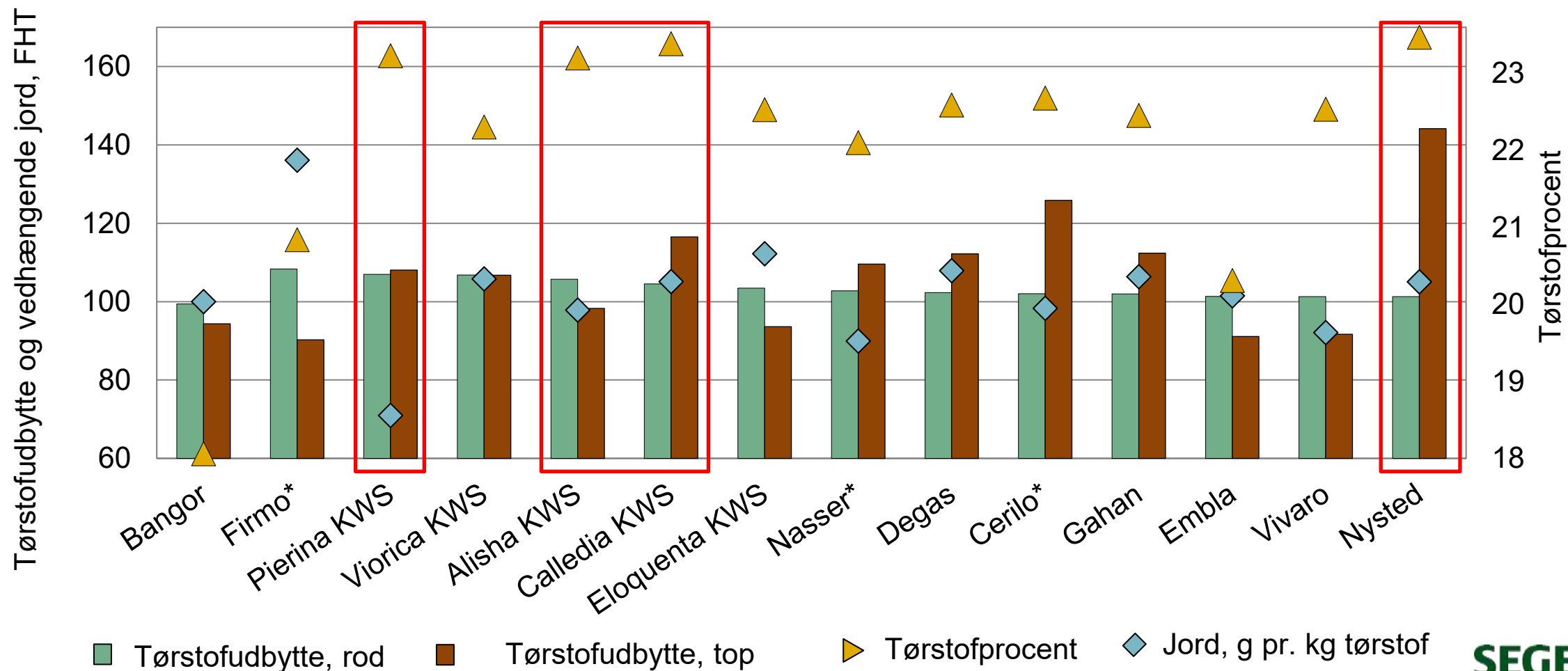
STØTTET AF

Planteafgiftsfonden

Hvorfor interessere sig for roer (igen)?

- Stabilt højt udbyttensniveau
- Ensartet høj foderværdi
- Lavere kvælstofudvaskning end majs
- Nemmere opbevaring ved ensilering end opfodring frisk
- Lavere klimaaftryk?

Vælg sorter med højt udbytte & tørstofindhold og lille mængde vedhængende jord

■ Tørstofudbytte, rod

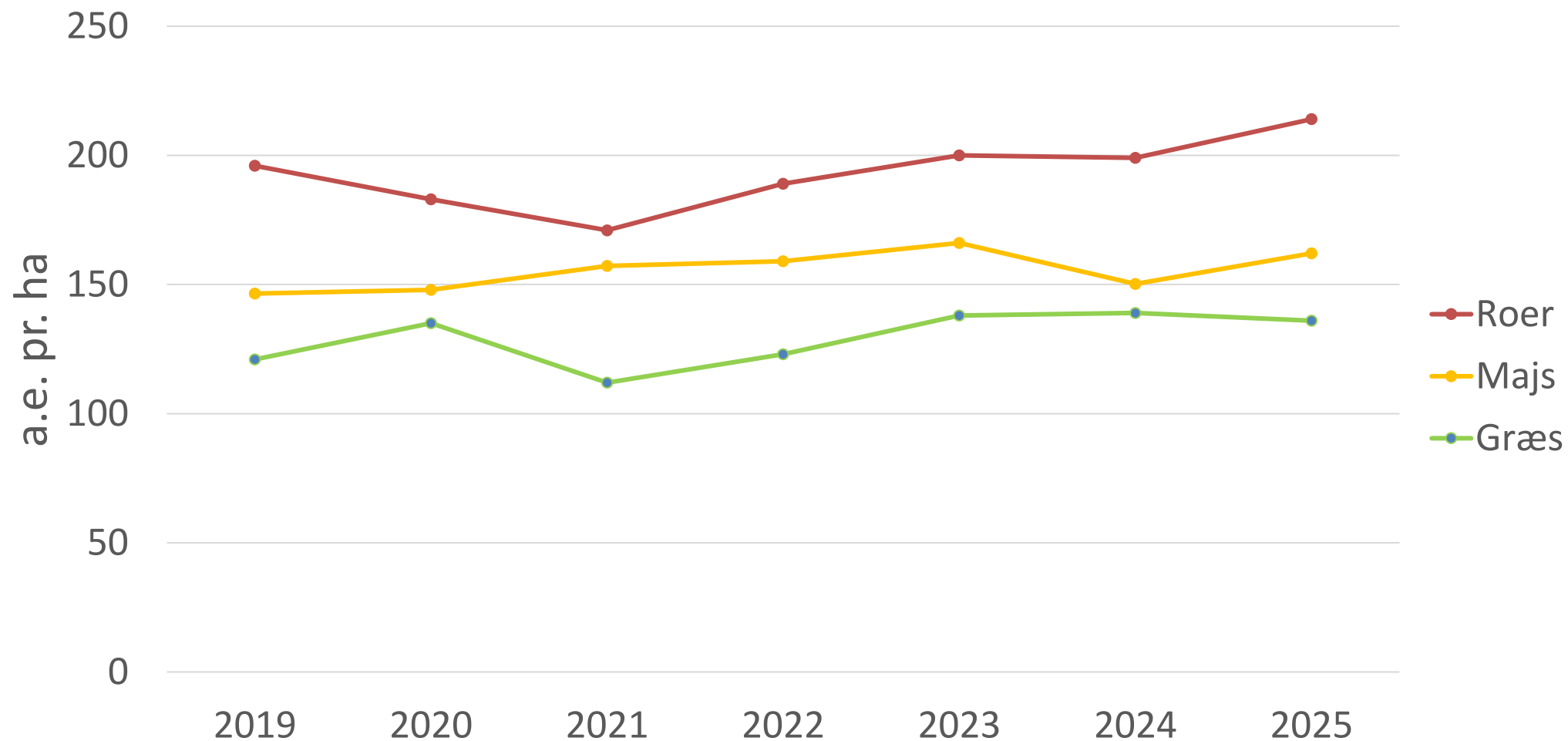
■ Tørstofudbytte, top

▲ Tørstofprocent

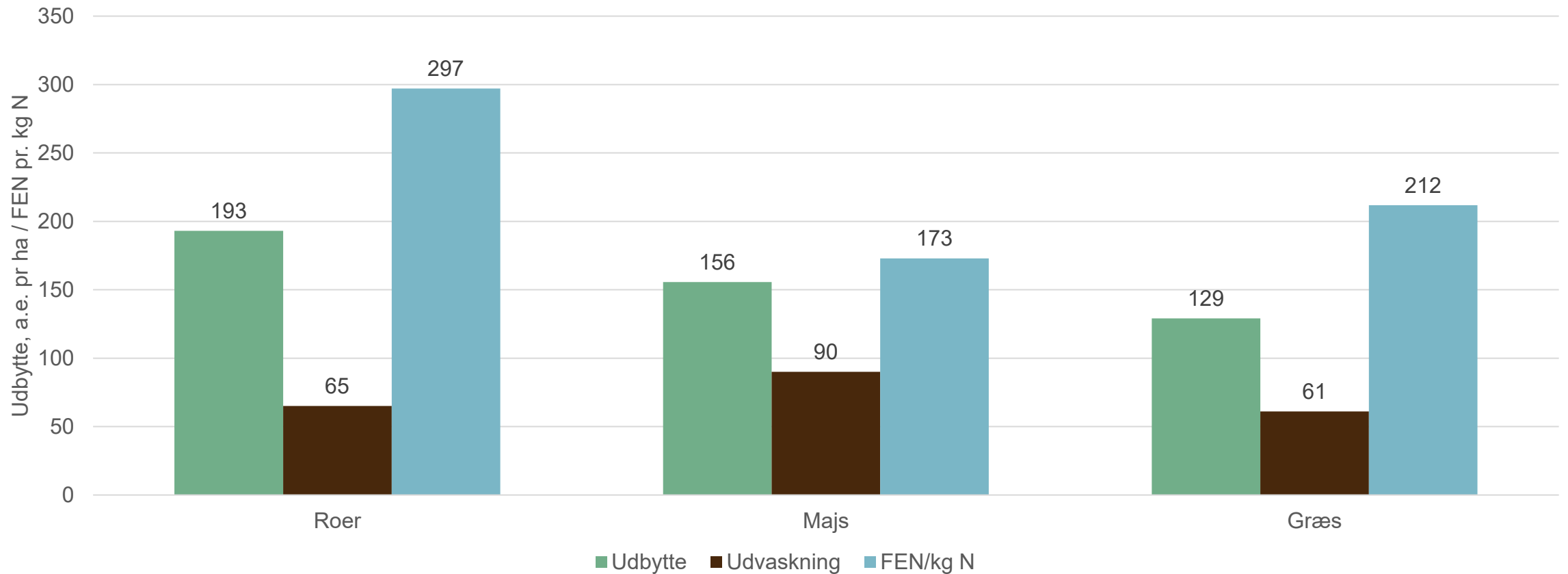
◆ Jord, g pr. kg tørstof

Udbyttenniveau

Forsøgsudbytte af grovfoderafgrøder

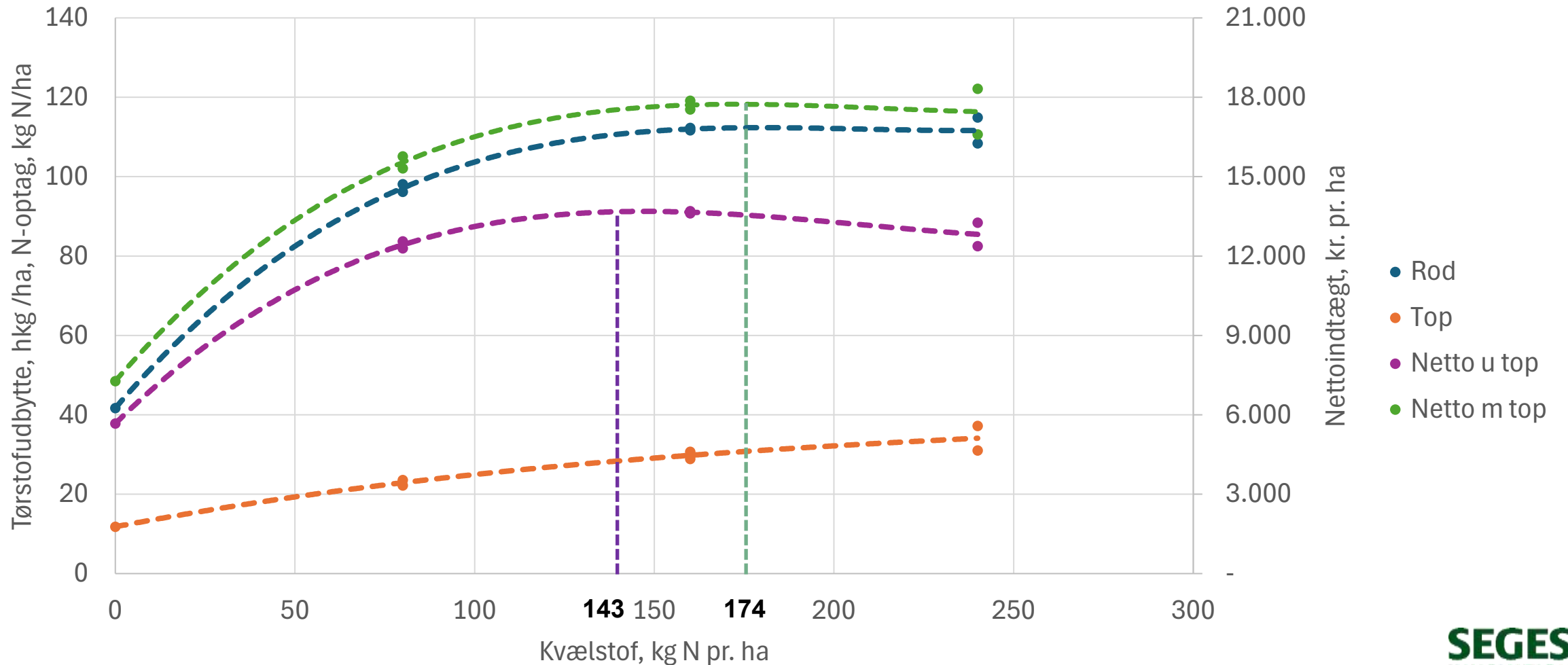

Udbyttepotentiale og kvælstofudvaskning

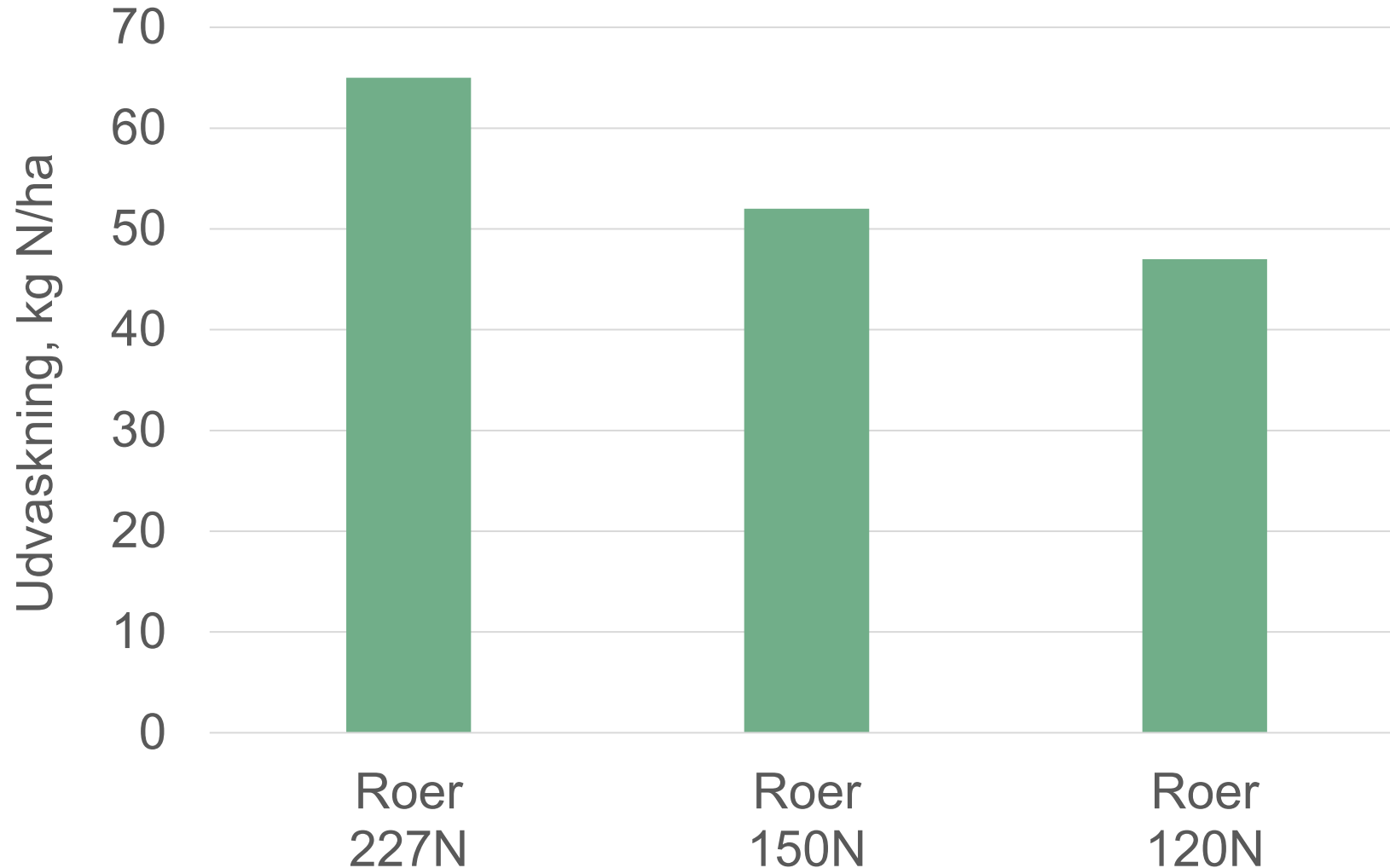

Kvælstof til roer

Udbytte i rod og top ved stigende kvælstoftilførsel
8 forsøg 1979-1981, Beretning 1899

Lavere kvælstoftilførsel reducerer den beregnede N-udvaskning

Udfordring:
Bjærgning/nedmuldning af top indgår ikke i beregningen

*Beregnet med NUAR-beregneren
for vandet sandjord
ved middelhøj netto-nedbør*

Begrænset effekt i relation til et sædskifte

Kl. græs & majs

- Vårbyghelsæd m. udlæg
- Kl. Græs
- Kl. Græs
- Vårbyg m. efterafgrøde
- Majshelsæd m. græsudlæg
- Majshelsæd m. græsudlæg

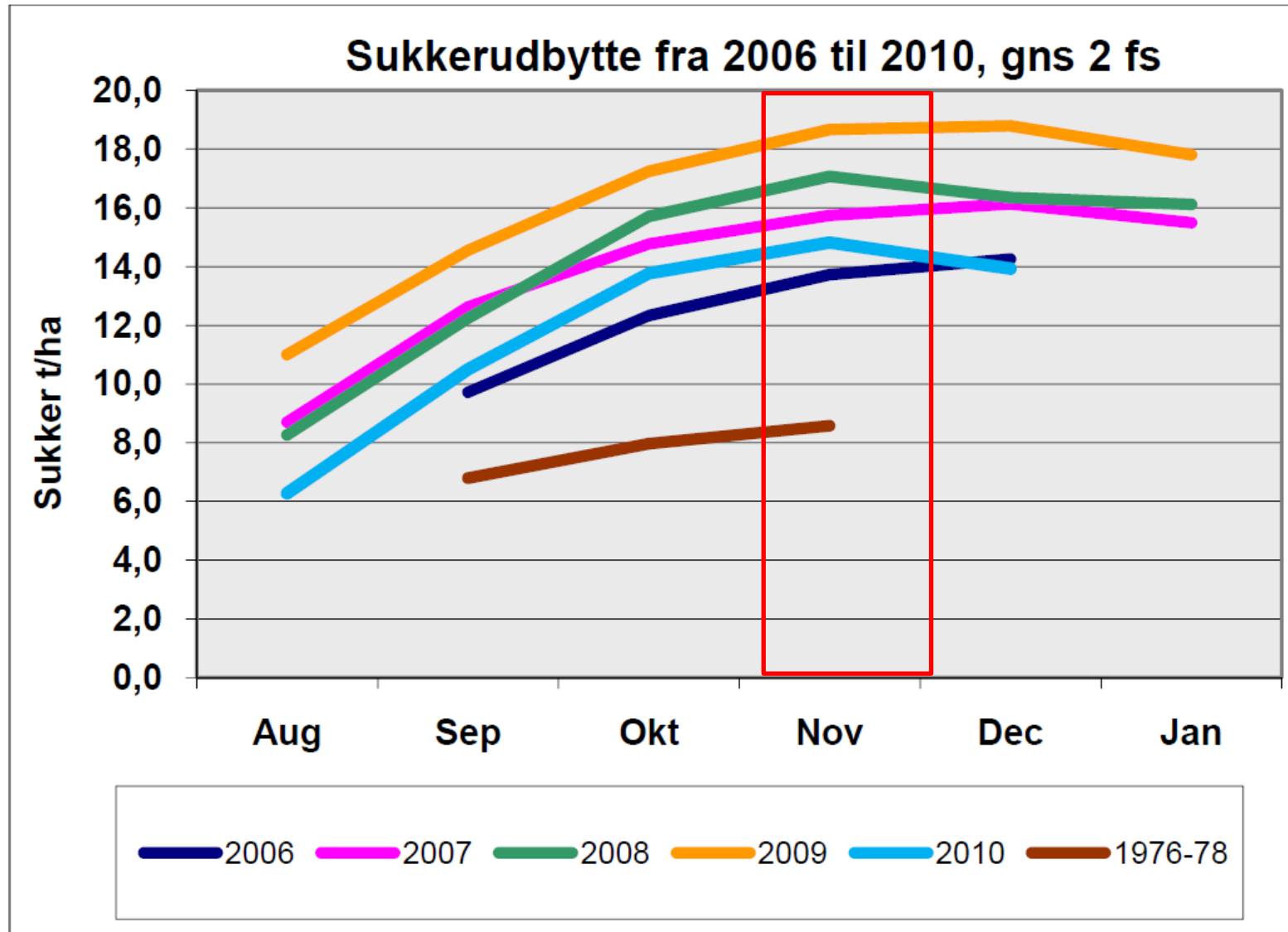
N-udvaskning: **68,6 kg N pr. Ha**
Grovfoderudbytte: **8.500 FEN pr. ha**

Kl. græs & majs + roer

- Vårbyghelsæd m. udlæg
- Kl. Græs
- Kl. Græs
- Vårbyg m. efterafgrøde
- **Roer**
- Majshelsæd m. græsudlæg

N-udvaskning: **67,4 kg N pr. Ha**
Grovfoderudbytte: **9.420 FEN pr. ha**

Meget lille merudbytte ved at udsætte optagning til december

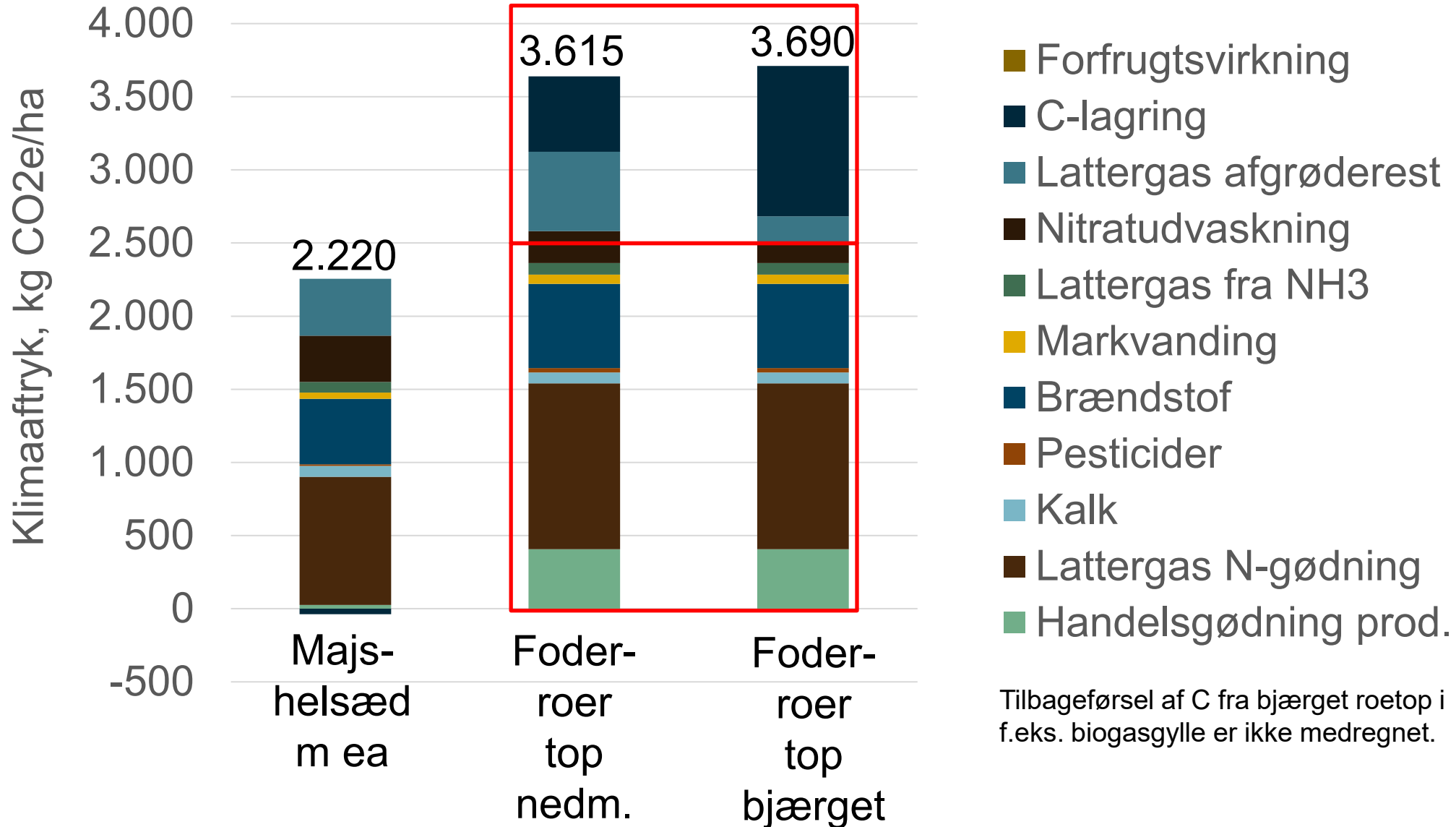

Forudsætninger for beregning af klimaaftryk fra majs og foderroer

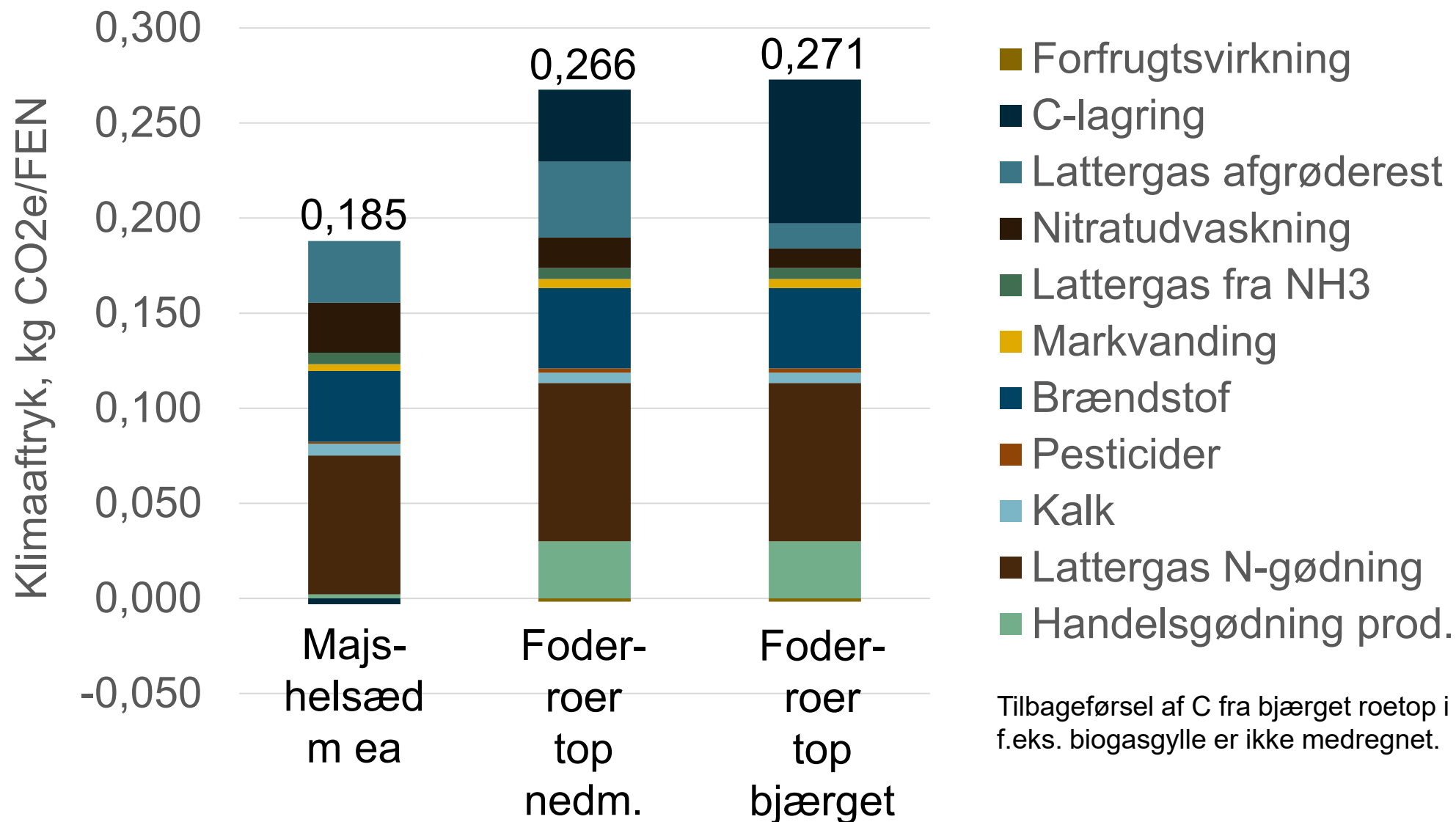
Pr. hektar	Majshelsæd	Foderroer top nedm.	Foderroer top bjærget
Udbytte, kg tørstof	14.000	14.000 (rod)	14.000 (rod)
Udbytte, FEN	12.000	13.600 (rod)	13.600 (rod)
Top-biomasse, kg tørstof	-	4.000	4.000
Top-udbytte, kg tørstof	-	0	3.200
N-mængde (norm), kg N	167	227	227
Kvæggylle, kg total-N	180	180	180
Afgrøderest (top), kg N	-	109	22
Efterafgrøde, kg N (optaget)	30	-	-
Nitratudvaskning, kg N	90	65	45

Emissionsfaktor for lattergas fra N-gødning og afgrøderest: 1%

Klimaaftryk pr. hektar

Klimaaftryk pr. foderenhed

Tjek inden du begynder med roer

1. OBS på restiktioner af herbicider i foregående afgrøde
 - Aminopyralid (Mustang Forte, Tombo),
 - Mesotrion (Callisto, Meristo, Starship, Tocalis m. fl.)
 - Metsulfuron (Nicanor, Accurate, Express Gold m. fl.)
2. Øget risiko for angreb af stankelbenlarver ved forfrugt græs
3. God kalkningstilstand (Rt: 6,0-6,3 på JB 1-4). Sørg for kalkning 2 år inden roer.
4. Planlæg opbevaring
 1. Opfodring frisk
 2. Samensileres med hvad? (majs, græs, roepiller)
 3. Silokapacitet

Opsamling

- Foderroer har et stort udbyttepotentiale og relativ lav kvælstofudvaskning
- Bjærgning af roetoppen kan formentlig reducere udvaskningen svarende til 25-30 pct. af høstet N i roetop.
- Bjærgning/nedmuldning af roetop indgår pt. ikke i udvaskningsberegneren
- Usikkerhed om økonomisk optimal N-behov til foderroer på sandjord
- Usikkerhed om N-mængde i top fra foderroer
- Nedmuldet roetop er potentielt en lattergas-bombe.

Hvorfor skal foderroerne med til festen ?

Martin N Mikkelsen

MM kvaegservice

Kort om mig...

- Gift med Louise, 3 piger
- Landejendom udenfor Herning, kødkvæg
- Jordbrugsteknolog, Vejlbj 2008
- Kvægrådgiver siden 2008
 - Vestjysk 15 år
 - MM Kvaegservice 2 år
- Jeg kan godt lide at koble teori og praksis sammen
 - Fodring, robotmalkning

Agenda

Planlægning

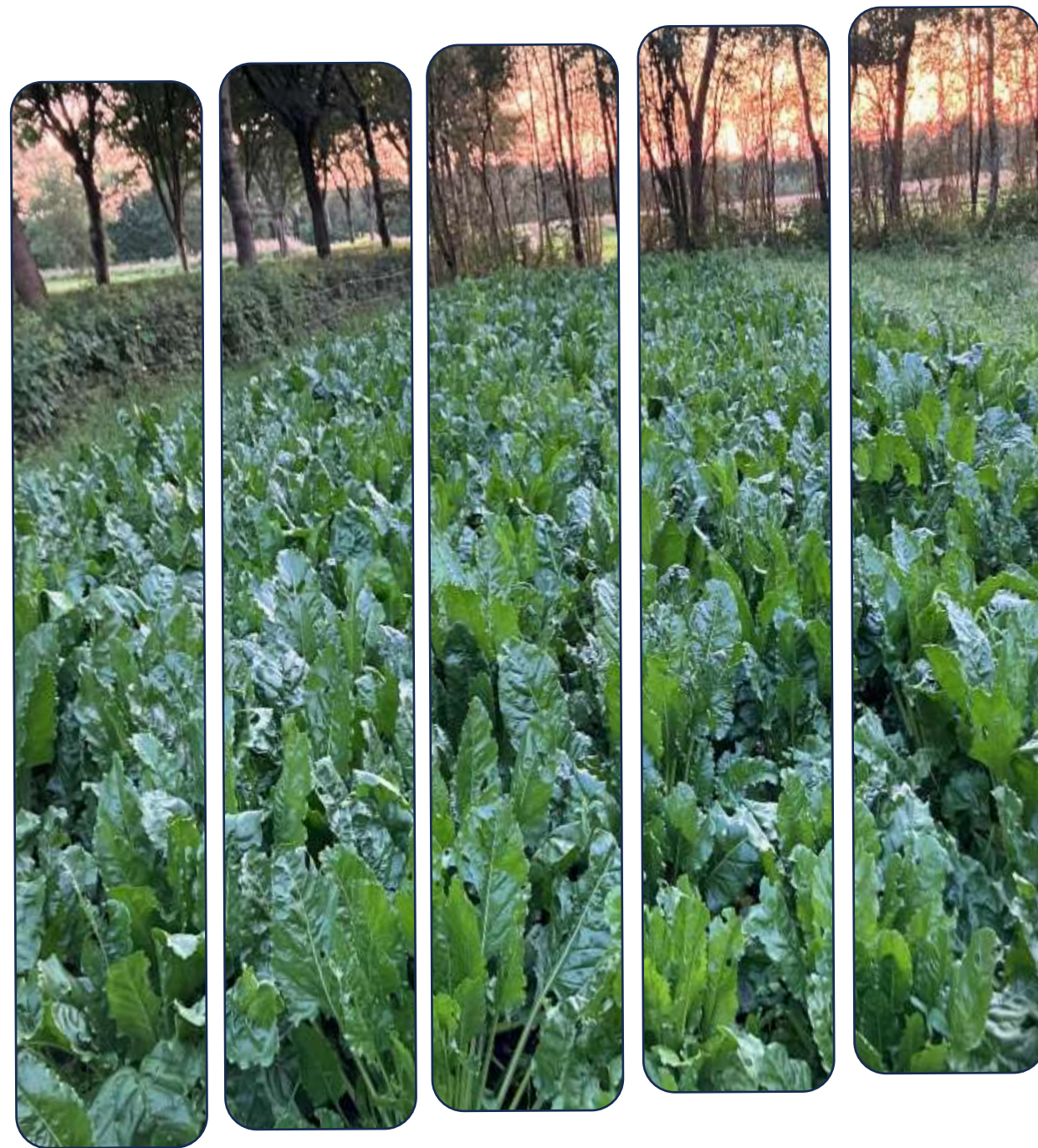
Praktiske forhold

Fodring

Økonomi

Roefodringen i udvikling

Opsamling

Kvægkongress 2025

Konklusionen:

**Ensileret roe-ensilage sænker ikke metan
Klima gevinsten ligger marken**

Hvorfor snakker vi så roer igen...?

► Planlægning

Udnyt roens udbyttepotentiale, altså hele vækstsæsonen

Foderniveau til 250 malkende køer

Mit udgangspunkt:

3,5 FEN

20 ha

FEN pr ha

14.000

Totaludbytte

280.000

FEN pr ko

3,1

16.000

320.000

3,5

20.000

400.000

4,4

1-2 FEN er for lavt

Uro ved foderbordet

Silokapacitet til ensileret roer

Fodring: frisk roer

Planlægning

Hvor meget fylder roer ?

Roekule:

140-145 FEN pr m³

Opskåret roer lagt i silo:

150-155 FEN pr m³

Ensileret roer efter 3 uger:

Et bud: 200 FEN m³

Roesaft trækker ned: ? FEN

vtlandbrug.landbrugnet.dk/artikler/afgroeder/107483/roekuler-med-det-bedste-resultat

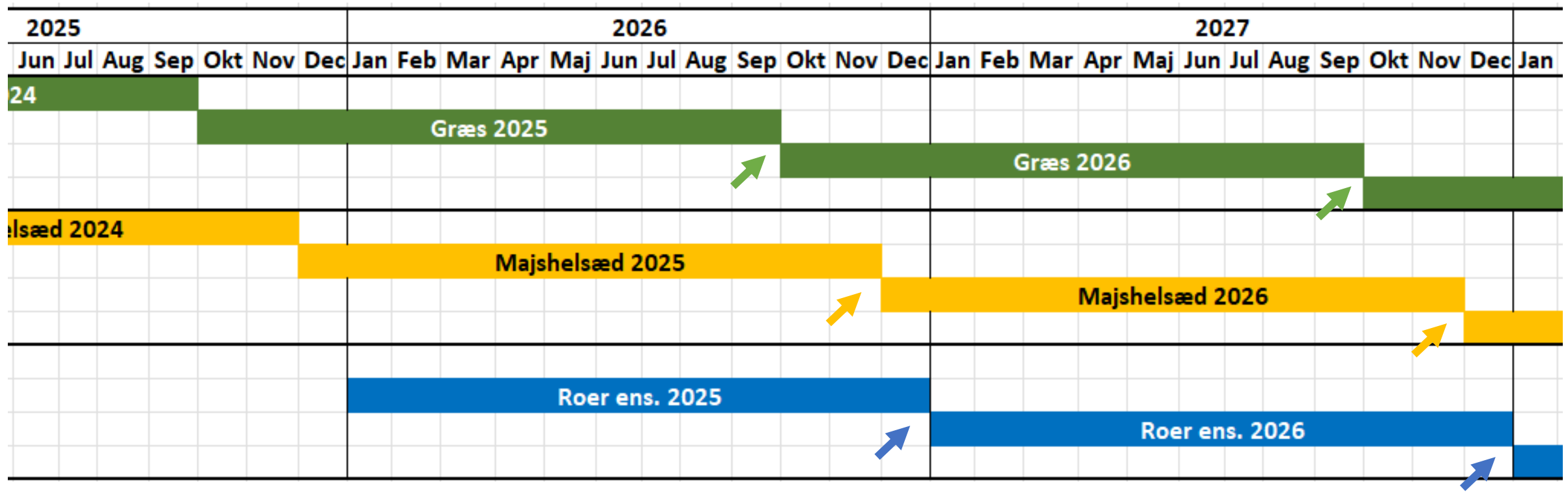
Planlægning Afgrøde niveau

Den ideelle verden

Foderskift: Græs: oktober
 Majshelsæd: december
 Ensileret roer: januar

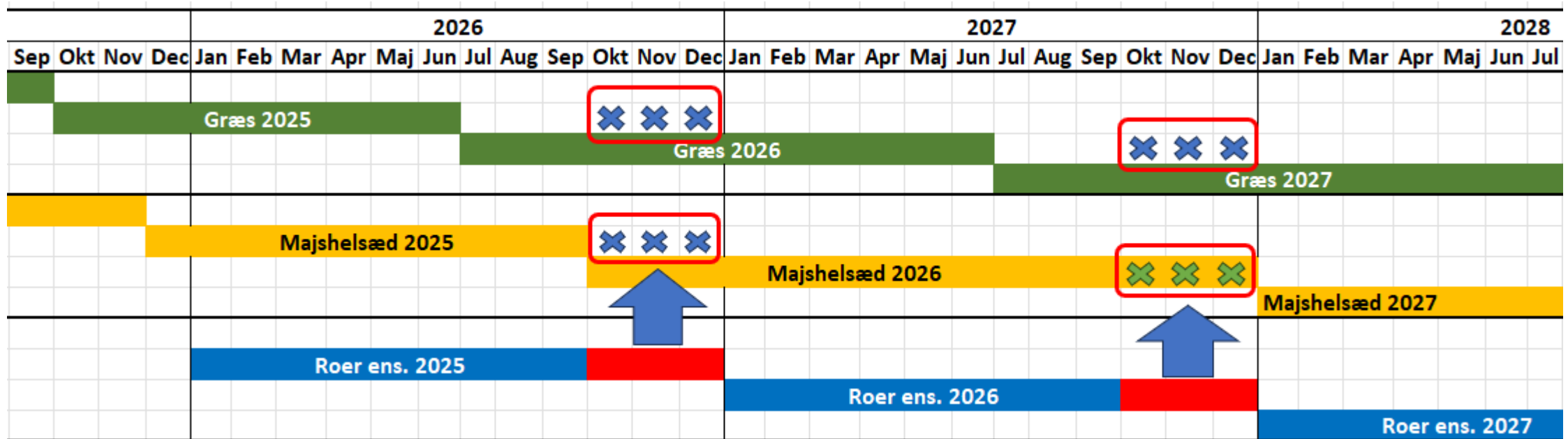
Jævn foderniveau hele året

Planlægning Afgrøde niveau

Den praktiske verden

Foderskift: Græs: juli
Majshelsæd: oktober
Ensileret roer: januar

Planlægning Silo niveau

- Silo 1
- Silo 2
- Silo 3
- Silo 4
- Silo 5

Det er komplekst !!!
Men har stor værdi i fodringen
 (Både med og uden roer)

				2026								2027								2028																
Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul		
				Silo 1: 1+4 slæt				Silo 2: 2+5 slæt								Silo 3: 1+4 slæt				Silo 1: 2+5 slæt								Silo 2: 1+4 slæt				Silo 3: 2+5 slæt				
				Silo 3 Majs			Silo 4 Majs			Silo 5 Majs			Silo 2 Majs			Silo 5 Majs			Silo 4 Majs			Silo 1 Majs			Silo 4 Majs											
				Silo 3 Roer			Silo 4 Roer			Silo 5 Roer			Silo 2 Roer			Silo 5 Roer			Silo 4 Roer			Silo 1 Roer			Silo 4 Roer											

► Praktiske forhold

- Optagning: tænk tørt høstvejr i græs og majs
 - Regnvejr = STOP
 - pga. jorden sidder på roen
- Kule min. 3 uger (gerne 4-5 uger)
 - Fiberdug ved frost
- Logistik: (tænk arbejdsgang)
 - Markkule
 - Transport
 - Rensning/vask

<https://effektivlandbrug.landbrugnet.dk/artikler/afgroeder/107483/roekuler-med-det-bedste-resultat>

► Praktiske forhold

Indlægning af roer

- Strukturskade i majshelsæd
 - Påvirker drøvtygning negativ
 - Risiko for alkohol gæring

Stor skovl

► Praktiske forhold

Mængde til top-ensilering

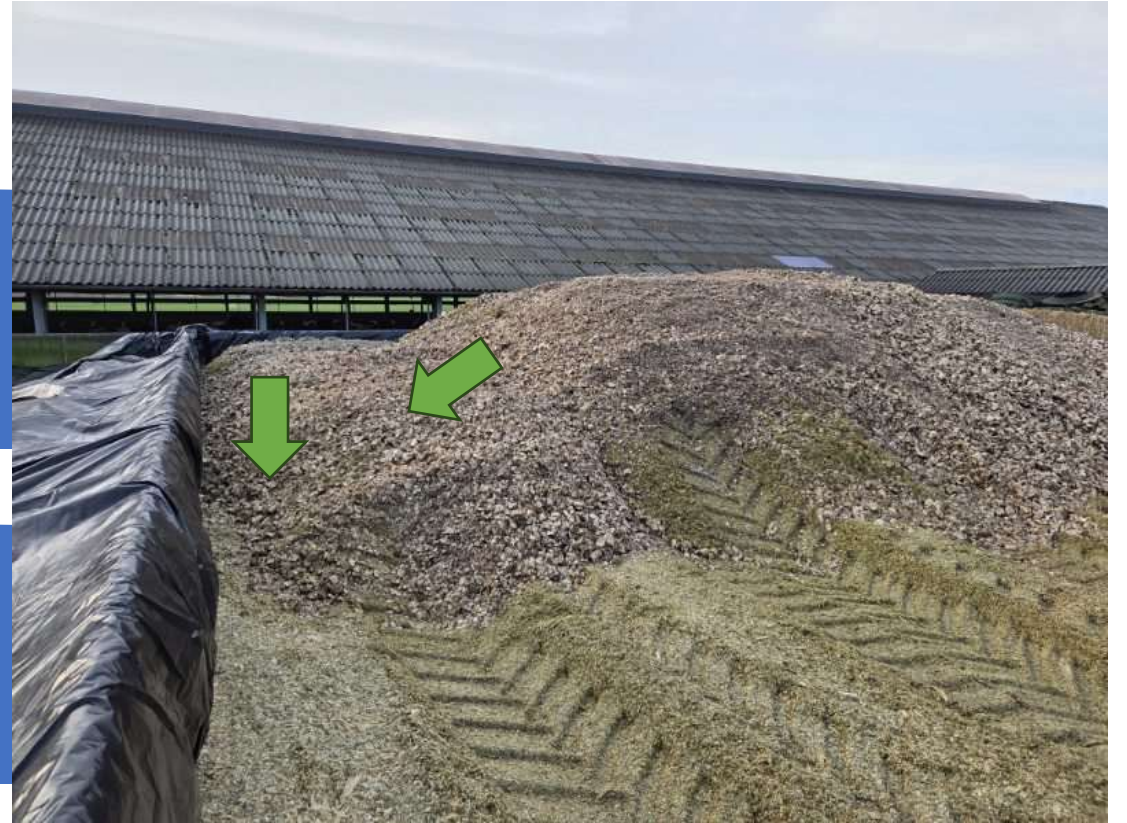
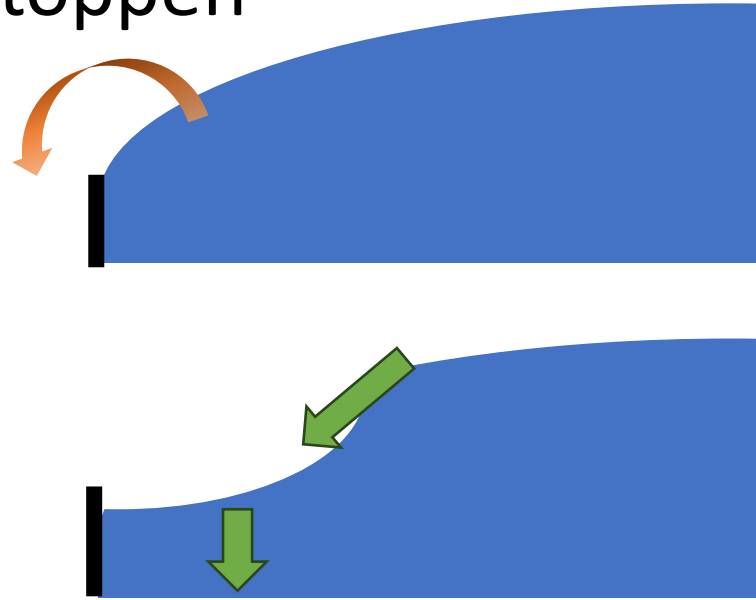
Roer: 1,0 – 1,5 m
(sætter sig: ca. 0,60 – 1,10 m)

Frihøjde væg: ca. 0,30 - 0,50 m
Majshelsæd: 2,00-2,50 m

▶ Praktiske forhold

Profil af toppen

▶ Praktiske forhold

Profil af toppen

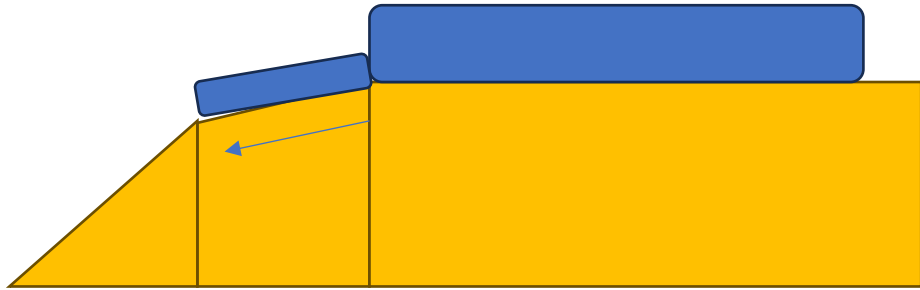

Kun 1 silo væg

▶ Praktiske forhold

Profil af rampen

Det er ikke altid nemt

Fodring

Kode	Norfor	8	78	78	78	308	241	241	241	241	241	241
Parameter		Foderroer, 18% TS standard	Foderroer, samensileret standard	Foderroer, samensileret 2025	Foderroer, samensileret 2024	Majs 2025	1. slæt 2025	2. slæt 2025	3. slæt 2025	4. slæt 2025	5. slæt 2025	1. 2. 4. slæt 2025
Tørstofindhold	g/kg	180	200	211	224	388	516	461	469	232	323	305
Aske	g/kg TS	41	80	47	20	25	74	80	88	105	122	93
FKOS	% af OS	90,0	90,0	91,2	91,0	79,1	80,7	81,0	75,6	75,3	80,1	79,6
Råprotein	g/kg TS	45	74	39	28	67	136	144	151	187	198	165
AAT 20 kg TS	g/kg TS	102	61	64	67	85	78	80	75	71	73	74
PBV 20 kg TS	g/kg TS	-112	-22	-58	-71	-66	6	10	23	60	67	36
NEL 20 kg TS	MJ/kg TS	6,97	7,14	6,49	7,43	6,74	6,29	6,30	5,85	5,94	6,30	6,26
Sukker	g/kg TS	680	40	40	40	12	141	123	82	12	18	44
Stivelse	g/kg TS	-	-	-	-	360	-	-	-	-	-	-
NDF	g/kg TS	108	142	112	130	319	361	350	405	377	345	334
Forgæringsprodukter	g/kg TS	0	350	350	350	71	84	78	70	108	122	110
Alkohol	g/kg TS	0	200	200	200	6	4	4	4	6	7	7

Fodring

Tilpas ensileret roe-analyse
(norfor er på vej med opdatering på ensileret roer)
Kombinerer slæt (lagkage)

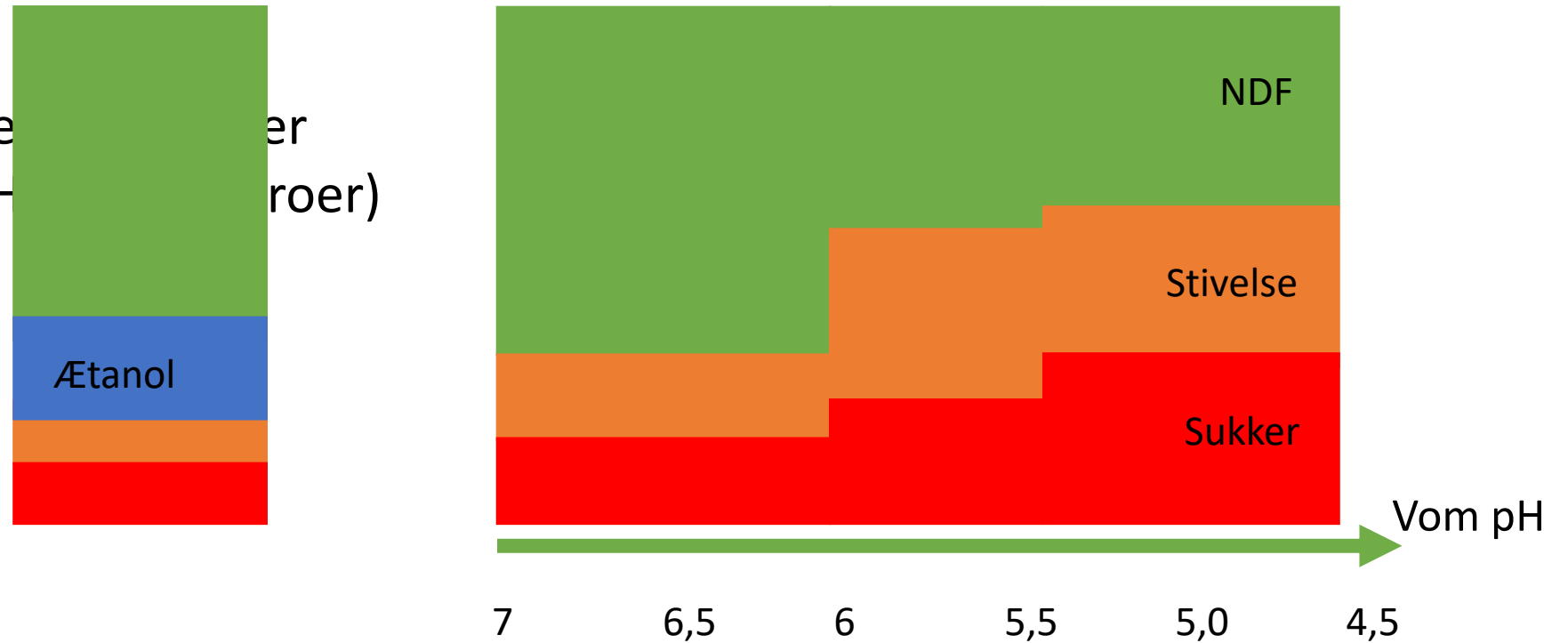
Parameter		Foderroer, 18% TS standard	Foderroer, samensileret 2024	Majs 2025	1. 2. 4. slæt 2025	
Tørstofindhold	g/kg	180	224	388	305	
Aske	g/kg TS	41	20	25	93	
FKOS	% af OS	90,0	91,0	79,1	79,6	
Råprotein	g/kg TS	45	28	67	165	
AAT 20 kg TS	g/kg TS	102	67	85	74	
PBV 20 kg TS	g/kg TS	-112	-71	-66	36	PBV: +6 til 60 g
NEL 20 kg TS	MJ/kg TS	6,97	7,43	6,74	6,26	
Sukker	g/kg TS	680	40	12	44	Sukker: 12 – 141 g
Stivelse	g/kg TS	-	-	360	-	
NDF	g/kg TS	108	130	319	334	
Forgæringsprodukter	g/kg TS	0	350	71	110	
Alkohol	g/kg TS	0	200	6	7	

Fodring

Roer i sommerfodringen er rigtig godt

- Højere foderoptagelse
- Mere stabil vom-pH (roer)
- Mere energi

Roefodringen er godt hele året.

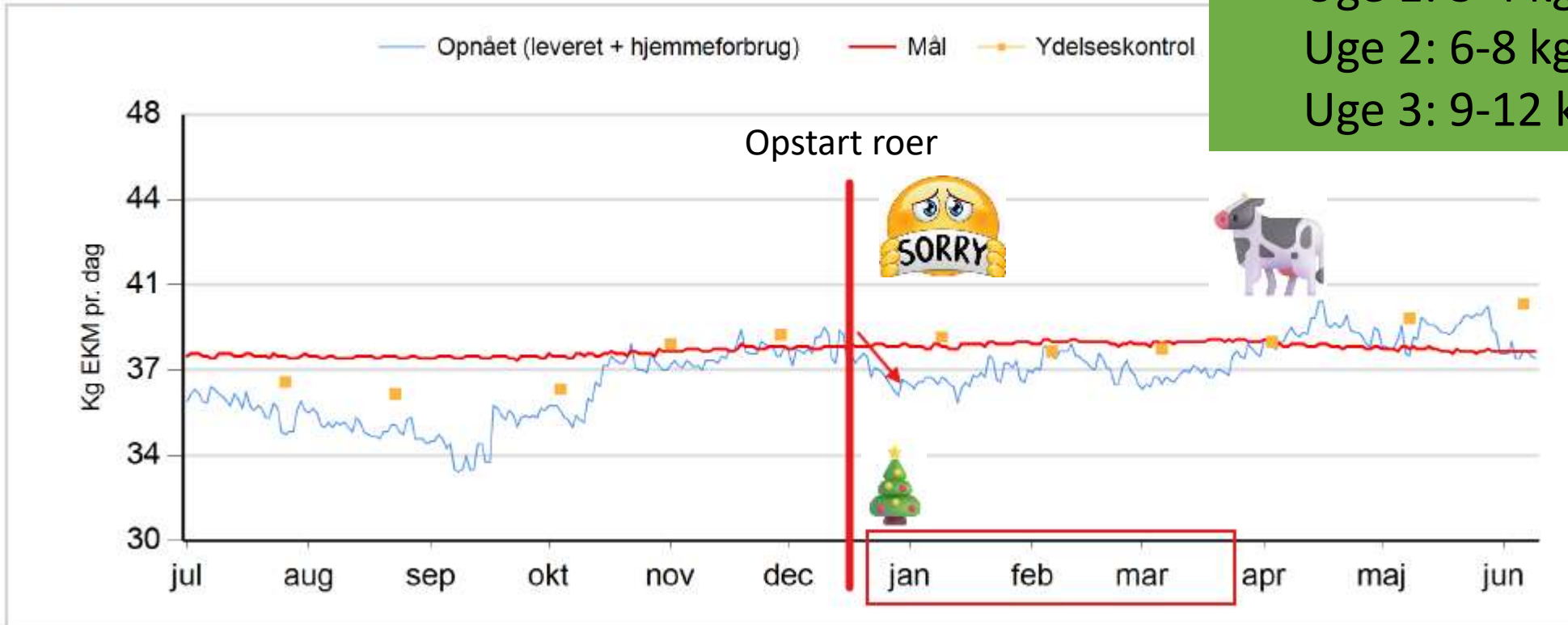
Fodring

Opstart med roer

Opstart fra 0 til 3,0 kg ts på 12 dage !

- Dårlig vommiljø
- Dagsydelsen: - 3 Kg EKM pr ko !

Dagsydelse pr. malkende ko

Mild opstart:

0,5 – 0,7 kg ts pr uge

Uge 1: 3-4 kg roer pr ko

Uge 2: 6-8 kg roer pr ko

Uge 3: 9-12 kg roer pr ko

Fodring

Ejendom 1
230 årskøer

Robotmalkning
Græs i lagkage

Roefodring i mange år

Foderkontrol

Fodermiddel		09-06-2024	09-07-2024	16-01-2026
Roer ensileret	kg ts pr ko	4,3	5,0	3,8
Græs	kg ts pr ko	5,9	5,9	7,0
Majshelsæd	kg ts pr ko	7,1	6,2	8,4
Korn	kg ts pr ko	1,5	1,5	1,5
Rapsfrø	kg ts pr ko	0,5	0,5	0,7
Kernemajs	kg ts pr ko	1,8	1,6	
Halm	kg ts pr ko	0,15	0,15	0,20
Mineraler	kg ts pr ko	0,420	0,44	0,46
Soja NON GM LP	kg ts pr ko	3,5	3,5	3,1
Foderurea 80%	kg ts pr ko	0,090	0,100	0,080
SUM	kg ts pr ko	25,3	24,9	25,2
Grovfoder	% af TS	69,1	69,1	76,6
Hjemmeavl	% af TS	81,7	81,4	84,8
Kg EKM	Pr ko	38,4	37,6	38,3
EKM	pr kg TS	1,52	1,51	1,52
Indkøbt foderomk.	kr pr ko pr dag	17,2	17,3	15,3
Indkøbt foderomk.	kr pr kg EKM	0,45	0,46	0,40

Indkøbt foder

Fodring

Ejendom 2
165 årskøer

Robotmalkning
Græs i lagkage

Nyopstart med roer i dec. 2025

- Ydelsesfremgang
- For meget indkøbt protein
 - mangler græs (gerne +2,5 kg ts)

Vi planlægger mere græs og forventer:

- Lavere foderomk. pr kg EKM
- Højere hjemmeavlsandel

Foderkontrol

Fodermiddel		02-12-2025	18-01-2026	30-01-2026
Roer ensileret	kg ts pr ko		3,3	4,0
Græs	kg ts pr ko	5,5	5,1	5,0
Majshelsæd	kg ts pr ko	11,1	8,5	8,4
Korn	kg ts pr ko	1,5	1,6	1,6
Halm	kg ts pr ko	0,3	0,5	0,5
Mineraler	kg ts pr ko	0,450	0,450	0,450
Fuldfoder: C-bl.	kg ts pr ko	5,2	5,1	5,1
Robotfoder: C-bl.	kg ts pr ko	1,7	1,7	1,7
Foderurea 80%	kg ts pr ko	0,020	0,080	0,100
SUM	kg ts pr ko	25,8	26,3	26,9
Grovfoder	% af TS	65,8	66,0	66,6
Hjemmeavl	% af TS	71,7	71,9	72,4
Kg EKM	Pr ko	38,4	40,6	41,1
EKM	pr kg TS	1,49	1,54	1,53
Indkøbt foderomk.	kr pr ko pr dag	27,8	27,8	27,9
Indkøbt foderomk.	kr pr kg EKM	0,72	0,68	0,68

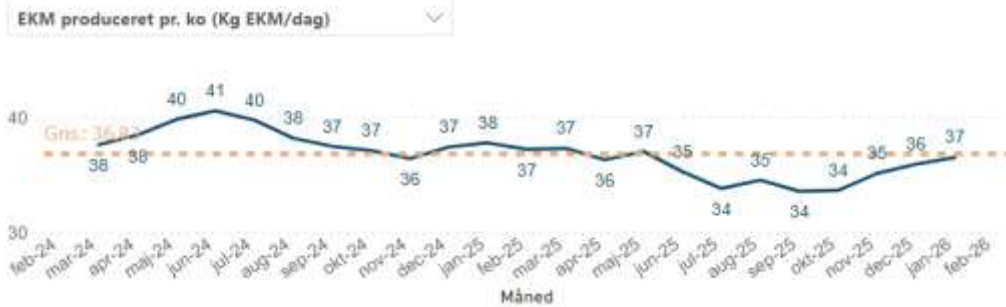

Fodring

Ejendom 3
155 årskøer

Sukker
Ætanol

Robotmalkning
Græs i lagkage

Mælkeydelsen udfordret i 2025

Sukker fodring oktober - marts

Mere ustabil (gødning, robotmalkning)

Ætanol fodring marts til oktober

Roetop til kvier

Foderkontrol

Fodermiddel		03-03-2025	30-05-2025	19-01-2026
Roer opskåret	kg ts pr ko	2,0		4,1
Roer ensileret	kg ts pr ko	1,6	1,8	
Græs	kg ts pr ko	7,4	10,9	9,7
Majshelsæd	kg ts pr ko	7,5	4,2	5,9
Korn	kg ts pr ko	1,5	3,6	1,7
Halm	kg ts pr ko	0,5	0,2	0,8
Mineraler	kg ts pr ko	0,500	0,400	0,300
Soja NON GM LP	kg ts pr ko	2,4	1,7	1,8
Rapskager	kg ts pr ko	2,9	2,4	3,1
SUM	kg ts pr ko	26,3	25,2	27,4
Grovfoder	% af TS	72,0	66,4	74,8
Hjemmeavl	% af TS	77,8	80,6	81,1
Kg EKM	Pr ko	38,2	37,5	37,2
EKM	pr kg TS	1,45	1,49	1,36
Indkøbt foderomk.	kr pr ko pr dag	19,3	14,6	17,0
Indkøbt foderomk.	kr pr kg EKM	0,51	0,39	0,46

Økonomi

- Enig i høj hjemmeavlsandel er godt
- men hvad er din gevinst / pris?

15 FEN Grovfoder
+/- 50 øre pr FEN

+/- 7,50 kr. pr ko pr dag
+/- 20 øre pr kg EKM
+/- 2.738 kr. pr ko pr år
(+ goldkøer, kviernes grovfoder)

250 malkende = 685.000 kr. pr år.

Grovfoder Konventionel sandjord u. vanding												
Foreløbig fraktilanalyse baseret på 253 bedrifter	Stærk konkurrenceevne								Stort forbedringspotentiale			
	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%	
Fraktil												
Udbytte pr. ha majs til helsæd, FEN	12.723	12.074	11.410	11.121	11.000	10.667	10.372	10.169	10.000	8.801	8.374	
Udbytte pr. ha sædskiftegræs, FEN	11.564	10.997	10.000	9.509	9.298	9.000	8.681	8.487	8.000	7.000	6.227	
Fremstillingspris øre pr. FEN	90,6	94,8	106	109	112	117	122	126	132	147	159	
Stykomkostninger i alt	1.783	1.913	2.131	2.240	2.298	2.394	2.504	2.616	2.705	3.024	3.200	
Maskinomk inkl. arbejde pr. ha	5.067	5.436	6.194	6.432	6.638	7.016	7.242	7.462	7.797	8.727	9.228	
Øvrige omkostninger pr. ha	510	569	704	784	824	935	1.039	1.091	1.193	1.459	1.634	
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	-895	-518	183	472	675	955	1.258	1.423	1.618	2.348	2.875	
Resultat, driftsgren	2.369	1.895	956	535	248	-137	-564	-985	-1.504	-2.659	-3.609	

Gevinsten afhænger af dygtigheden i marken

Roefodringen i udvikling

Løsning til silo logistikken

118 dage

Optagning:
19. okt. 2024

Opskæring ilægning:
14. feb. 2025

Silo: 11 x 4,5 x 2,70

7-8 døgn

Saftfløb starter:
20. feb. 2025

Ca. 6 m3 roesaft

Nyt fodermiddel: Roesaft (ætanol / energi)

- Fuldfoder
- Robotfoder ?

MM kvaegservice

Opsamling

Planlægning

- Logistik: fra høst til silo
- Silokapacitet: ukendt udbytte
- Fodring: Udnyt mulighederne i ætanol-fodring

Praktiske forhold

- Top-ensilering, ha styr på roerne i siloen.

Fodring / Økonomi

- Lave indkøbte foderomkostninger
 - Græsensilage er vigtig
- Den store gevinst med roer afhænger af dygtigheden i marken
- Ensileret roer kan godt erstatte en nedgang i majshelsæd
 - Også i robotbesætninger

Fremtid med roeopbevaring i storskala

- Forsæt med nye ideer og forsøg

Hvorfor skal foderroerne med til festen ?

Til en god fest er der altid nogle forberedelser og noget arbejde, som skal gøres.

Landmands citat:

"Det er bare en fornøjelse at se køernes udvikling med den roeffekt"

"Vi har slet ikke brugt vores foderkontrakt, men det er jo fint nok"

"Jeg burde jo bare holde med landbruget og gå på pension. Men det her er blevet helt sjovt og en ny sport for mig"

Martin N Mikkelsen

MM kvaegservice

mm@kvaegservice.dk

"Sapere aude, incipe"